

VAHİT
GÖRÜR

DÖNEREK AKAN SUYUN HALKI (BELİSİRMA)

Dönererek akan suyun halkı”, bir masalın giriş cümlesini hatırlatan bu söz, aslında bir yerleşim yerine verilen, bir ismin karşılığıdır. Aksaray’ın Güzelyurt ilçesine bağlı **Belisırma Köyü’nün** ilk sakinleri tarafından köye “**Peristremma**” ismi verilmiştir. Köy bu ismi, Potamus Kapadukus’un yani Melendiz Çayı’nın menderesler çizerek akmasından ötürü almıştır. Bu isim zamanla değişime uğradı ve nihayet bugünkü halini alarak köyün ismi Belisırma oldu.

Köyün ismi ve bu ismin nereden geldiği ile ilgili bir diğer görüşe göre; Belisırma adı, **beli sırmalı** bir kahramanın bu köyde yaşamış olmasından dolayı verilmiştir. Köyde yaşayan halka köyün isminin nereden geldiğini sorduğunuzda; büyük çoğunlukla bu cevabı verirler. **Tarihçi İbrahim Hakkı Konyalı**, “Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi” adlı kitabında; bu görüşe destek verir. Bu bilgiler ışığında Peristremma isminin; Belisırma’nın da içinde bulunduğu Ihlara Vadisi’nin eski sakinlerine verildiğini söyleyebiliriz.

Belisırma bugün Aksaray’ın 42 km. güneydoğusunda, **Güzelyurt** (Gelveri) ilçesinin 11 km. batısında, Ihlara Vadisi’nin içerisinde, Ihlara Kasabası ve Yaprakhisar Köyü arasında yer almaktadır. Tarif ettiğimiz bölge bugün köyün eski yerleşim yeridir. 90’lı ve 2000’li yıllarda yerel halk vadi içinde, Melendiz Çayı’nın doğusunda kalan bu doksan yüz hanelik yerleşim yerinden, köyün yaklaşık 2 km. yukarısında bulunan düzlük bölgeye taşınmıştır. Belisırma, bugün o bölgede kuruludur.

Eski yerleşim yeri olarak ifade edebileceğim vadi içinde kalan iskân bölgesine halk Aşağı Köy demektedir. Köyün bugünkü sakinleri tarım, inşaat ustalığı, hayvancılık ve turizm gibi mesleklerle geçimini sağlamaktadır. Köyün ekonomisiyle, ilgili olarak yine İbrahim Hakkı Konyalı “Halkı fakirdir. Büyük şehirlerde boyacılık, sıvacılık, yapıcılık yaparlar” İfadelerine yer vermiştir.

Belisırma Köyü’nü de içine alan **Ihlara Vadisi**, antik dönemlerde **Argaios** adını taşıyan **Hasan Dağı** volkanının patlaması sonucu çöküntüye uğrayan alan üzerinde ilerleyen **Melendiz Çayı’nın** binlerce yıllık aşındırması ve diğer dış kuvvetlere bağlı olarak meydana gelen aşınmalar sonucu oluşmuştur. Vadi, 14 km. uzunluğa sahiptir ve yer yer 120 metreyi

bulan yüksekliğe ve 200 metreyi bulan genişliğe ulaşmaktadır.

Bu sarp kayalıklardan oluşan engin vadi, sırasıyla Ihlara Kasabası, Belisırma Köyü, *Yaprakhisar Köyü* ve *Selime Kasabası*'nı içerisine almaktadır. Vadi, bugünkü ismini ise Ihlara Kasabası'ndan almaktadır. Vadi tabanında çevreden farklı olarak daha ılıman bir iklim hâkimdir. Bu özelliği ile vadinin dar bir mikroklima alanı oluşturduğunu söyleyebiliriz. Vadinin içinde akmakta olan Melendiz Çayı, buradaki floranın ana kaynağıdır.

Vadi içinde yıllardır ağır ağır akmakta olan bu nehrin her iki yakasında Belisırma Köyü halkına ve diğer köylerde yaşayanlara ait bağ ve bahçeler bulunmaktadır. Vadiyi diğer kanyon vadilerden ayıran en büyük özellik, geçmiş dönemlerde; içinde insanların yaşadığı, dünyanın en büyük kanyonu olma özelliğidir. Vadide yüzün üzerinde oyma kilise ve mağara bulunmaktadır. Bu kiliselerden 14 tanesi ziyarete açıktır.

Vadi içerisindeki en erken tarihli kiliselerin, "Erken Hristiyan Sanatı" etkisinde M.S. 4. yüzyılda yapıldığı düşünülmektedir. Bugün ziyarete açık kiliseler ise 9-13. yüzyıllar arasında yapılmıştır. Kilise freskleri incelendiğinde Ihlara civarındaki kiliseler "Kapadokya Tipi" olarak bilinen özellikleri gösterirler.

Bunlara örnek olarak, Eğritaş, Ağaçalı, Kokar, Pürenliseki ve Yılanlı Kilise'leridir. Belisırma bölümünde bulunanlar ise "Bizans Tipi" fresklerle süslüdür.

Vadi içerisinde yer alan Kaya Camii mevkii ile (Kaya Camii de dâhil olmak üzere) yine Vadi içerisinde bulunan Karagedik mevkii (Karagedik kilisesini de içine alan) arasındaki alanın Belisırma Köyünü oluşturduğunu söylemek yanlış olmaz. Bahsi geçen mevkii de Kırkdamaltı, Karagedik, Direkli, Bahattin Samanlığı, Ala Kilise ve Kiliseleri, Bezirhane, Belisırma eski köy yerleşim yeri ve Kaya Camii bulunmaktadır. Kaya Camii ise vadi içerisinde bulunan kiliselerle aynı dönemlerde veya bir süre sonra inşa edilmiş tek İslam eseridir.

Bununla beraber Belisırma Köyü, içerisinde bulundurduğu doğal güzellikleri ve bunlara ek olarak kültür mirası öğeleriyle, önemli bir turizm alanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Benim de köyüm olan bu güzel belde, yılda bir milyondan fazla kişinin ziyaret ettiği Ihlara Vadisi'nin tam ortasında, siz ziyaretçilerini beklemektedir. Yolunuz düşerse mutlaka ziyaret ediniz...

Kaynakça: Konyalı İbrahim Hakkı, *Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi* (Cilt II), Fatih Yayınevi, İstanbul, 1974.